

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 2295/2020
18.03.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић и Добриле Страјина, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Миодраг Крстић адвокат из ..., против тужене Општине Бујановац, коју заступа Општинско правобранилаштво, ради исплате накнаде за заузето земљиште, одлучујући о ревизији тужиоца која је изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 2257/2019 од 03.10.2019. године, у седници већа која је одржана дана 18.03.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж 2257/2019 од 03.10.2019. године тако што се одбија жалба тужене и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Бујановцу П 748/18 од 30.01.2019. године.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена да тужиоцу на име накнаде трошкова поступка по ревизији исплати износ од 18.000,00 динара, са законском затезном каматом од извршности па до исплате у року од 15 дана по пријему пресуде, под претњом принудног извршења.

Образложење

Пресудом Основног суда у Бујановцу П 748/18 од 30.01.2019. године, ставом првим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу исплати правичну накнаду на име заузетог земљишта, катастарске парцеле број ... уписане у ЛН ... за КО ... у површини од 301 м² у износу од 2.230,00 динара по м², односно укупном износу од 671.230,00 динара са законском затезном каматом у смислу члана 277. ЗОО, почев од дана сачињавања налаза и мишљења вештака пољопривредне струке 08.03.2017. године, па до коначне исплате, у року од 15 дана по пријему пресуде. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 284.224,00 динара са законском затезном каматом од извршности па до исплате у року од 15 дана по пријему пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 2257/2019 од 03.10.2019. године преиначена је пресуда Основног суда у Бујановцу П 748/18 од 30.01.2019. године тако што је одбијен тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужени да му на име заузетог земљишта, катастарске парцеле број ... уписане у ЛН ... КО ... у површини од 301 м² исплати износ од 671.230,00 динара са законском затезном каматом почев од

08.03.2017. године као дана вештачења па до коначне исплате. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженој име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 102.000,00 динара у року од 15 дана од пријема преписа пресуде под претњом извршења.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, ревизију је благовремено изјавио тужилац, због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу одредбе члана 408. ЗПП, („Службени гласник РС“, број 72/11 са изменама и допунама), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је власник катастарске парцеле ... на месту званом ..., њива 3 класе, површине 274 м² и њива 3 класе површине 251 м², укупне површине 525 м² уписане у ЛН ... КО ... Вештачењем је утврђено да се ова катастарска парцела користи као пут у површини од 301 м² и то тако што је део насипан шљунком у површини од 19 м², а део асфалтиран у површини од 282 м². Уговором о извођењу радова који је закључен између ЈП „Дирекција за изградњу Бујановац“, као наручиоца, и предузећа „ББ“ д.о.о. извођача, уговорено је асфалтирање улице Живојина Мишића у Бујановцу и решењем Одељења за урбанизам и имовинско-правне послове број 08-463-59 од 16.05.2017. године, у циљу реализације Плана изградње ново-пројектоване улице, изузета је катастарска парцела тужиоца број ... у површини од 242 м². Решењем Основног суда у Бујановцу Р1 26/15 од 08.06.2015. године тужиоцу је експроприсано земљиште-катастарску парцелу ... у површини од 242 м² одређен износ накнаде од 465.300,00 динара, који је у поступку извршења принудно наплећен. У време изградње наведене улице предметна парцела ... није била предвиђена за асфалтирање, нити је била обухваћена Урбанистичким планом Општине Бујановац, већ је пројекат парцелизације израђен на захтев тужиоца и у оквиру тог пројекта предвиђен је прилаз на улицу Живојина Мишића са катастарске парцеле ..., власништво тужиоца, који је потврђен Изменом и допуном Плана генералне регулације („Службени гласник Општине Бујановац“, број 10/17). На основу Измене и допуне Плана генералне регулације ова парцела се налази унутар границе грађевинског подручја и намењена је за саобраћајницу. Од стране вештака агронома извршена је процена тржишне вредности заузетог дела од 2.230 динара по м², што укупно заузети део од 301 м² износи 671.230,00 динара.

Првостепени суд је усвојио тужбени захтев и обавезао тужену да тужиоцу, на име накнаде за изузето земљиште-катастарску парцелу ... уписану у ЛН ... КО ... исплати износ утврђен вештачењем, са образложењем да је ова катастарска парцела Изменом и допуном Плана генералне регулације Општине Бујановац намењена за саобраћајницу, да је делимично посипана и асфалтирана по усменом налогу ЈП „Дирекције за изградњу Бујановац“ а од стране извођача радова предузећа „ББ“ д.о.о. из ..., чиме је извршена фактичка експропријација и ова парцела изузета из поседа тужиоца, којом он не може фактички да располаже, јер је преуређена у јавну

површину, чији је корисник Општина Бујановац, у смислу члана 5, 6. и 7. Закона о јавним путевима.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду са образложењем да је асфалтирање предметне парцеле, која има карактер прилаза, извршено мимо решења Општине Бујановац о изузимању грађевинског земљишта од 16.05.2007. године, усменим договором између наручиоца и извођача радова, и да је формирана као прилаз другим парцелама на лични захтев тужиоца, па тужена не може бити одговорна за евентуално ограничење права својине тужиоцу, па како тужена није организовала нити спровела асфалтирање тужiocеве парцеле на тај начин да би се могло уподобити одузимању или ограничавању права својине тужиоцу у јавном интересу, то тужена не може бити одговорна, а самим тим ни пасивно легитимисана у овој парници.

По налажењу Врховног касационог суда правилна је одлука првостепеног суда којом је усвојио тужбени захтев, због чега је пресуда апелационог суда преиначена и жалба тужене одбијена као неоснована.

Према члану 58. став 2. Устава Републике Србије до дозвољеног одузимања права својине које не представља повреду права на имовину може доћи под кумулативно испуњеним условима: да је учињено у јавном интересу, утврђеном на основу закона и да је учињено уз накнаду која не може бити нижа од тржишне.

Одредбом члана 2. став 1. тачка 6. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, број 72/09) прописано је да је површина јавне намене простор одређен планским документом за утврђење или за изградњу јавних објеката или јавних површина за које се утврђује општи интерес у складу са посебним законом (улице, тргови, паркови и др.).

Одредбом члана 10. Закона о јавној својини („Службени гласник РС“, број 72/11... 95/18) поред осталог, прописано је да добром у општој употреби у јавној својини у смислу тог закона сматрају се оне ствари које су због своје природе намењене коришћењу свих и које су као такве одређене законом-јавни путеви, јавне пруге, мост и тунел на јавном путу, пружи или улици, улице, тргови, јавни паркови, гранички прелази или друго (став 2.), да свако има право да добро у општој употреби користи на начин који је ради остваривања те намене прописан законом односно одлуком органа или правног лица коме су та добра дата на управљање (став 5.), да је добро у општој употреби у својини Републике Србије изузев путева другог реда који су у својини аутономне покрајине на чијој територији се налазе, као и изузев некатегорисаних путева, општинских путева и улица (који нису део ауто-пута или државног пута првог и другог реда, тргова и јавних површина који су у својини локалне самоуправе на чијој територији се налазе (став 10.).

У конкретном случају земљиште које је предмет спора се на основу планског акта-Измене и допуне Плана генералне регулације Бујановца („Службени гласник Општине Бујановац“, број 10/7) налази унутар граница грађевинског подручја са планираном наменом за саобраћајницу и у нарави представља прилазни пут улици Живојина Мишића у Бујановцу. Због тога је та парцела, сагласно напред цитираним одредбама Закона о јавној својини, постала добро у општој употреби у јавној својини туженог као јединици локалне самоуправе, коју као улицу свако има право да користи

као начин који је ради остваривања те намене прописан законом и подзаконским актима. На тај начин извршена је „фактичка експропријација“ која настаје када се на земљишту граде путеви, инфраструктурни и други објекти у јавном интересу иако не постоји решење о експропријацији, односно изузимању земљишта. Тужилац је фактички лишен права својине са свим атрибутима из члана 3. Закона о основама својинско-правних односа и није дужан да трпи штетне последице зато што надлежни орган није спровео управни поступак и донео решење о експропријацији (изузимању из поседа) које је било основ за исплату новчане накнаде.

Тужени је обвезник исплате накнаде, јер је земљиште које је у катастру непокретности и даље уписано као својина тужиоца, а користи се као улица-прилаз улици Живојина Мишића-добро у општој употреби и јавној својини, на коме тужени има право својине у складу са чланом 10. став 10. Закона о јавној својини. Висина накнаде која тужиоцу припада, по основу члана 1. Протокола 1 уз Европску конвенцију и на основу члана 58. Устава Републике Србије одређена је вештачењем. Имајући у виду изложено, нису од утицаја наводи другостепеног суда да је асфалтирање предметне парцеле, која има карактер прилаза, извршено мимо решења Општине Бујановац о изузимању грађевинског земљишта од 16.05.2007. године усменим договором између наручиоца и извођача радова, а да је предметна парцела формирана као прилаз другим парцелама на лични захтев тужиоца, због чега тужена није пасивно легитимисана у овој парници. Тачно је да парцела тужиоца ... није била предвиђена за асфалтирање, нити је била обухваћена Урбанистичким планом Општине Бујановац, да је пројекат парцелизације урађен на захтев тужиоца лично и у оквиру пројекта предвиђеног за прилаз на улицу Живојина Мишића са катастарске парцеле ..., и да је то урађено по усменом налогу тадашњег директора ЈП „Дирекције за изградњу Бујановац“ који је дошао на лице места и наложио асфалтирање иако није било предмет уговора о извођењу радова између Општине Бујановац и предузећа „ББ“ д.о.о., као извођача радова, међутим, чињеница да се Изменама и допунама Плана генералне регулације Бујановца („Службени гласник Општине Бујановац“, број 10/17) парцела која је предмет спора налази унутар границе плана и унутар границе грађевинског подручја и планирана намена је за саобраћајницу, управо указује на обавезу тужене да тужиоцу накнади штету на име заузетог земљишта.

Са изнетих разлога, сагласно одредби члана 416. став 1. ЗПП одлучено је као у ставу првом изреке.

Правилна је одлука првостепеног суда о трошковима парничног поступка, јер је донета на основу одредбе члана 153. и 154. Закона о парничном поступку. Пошто је тужилац успео у поступку по ревизији, то је сагласно одредби члана 165. став 2. ЗПП одлучено као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Бранислав Босиљковић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић